

rasprave

DISKUSIJA 1

(srijeda, poslije podne)

Ove se godine nije radilo po radnim grupama, nego su svi sudionici Tjedna prisustvovali plenarnoj diskusiji koja se vodila drugog, trećeg i četvrtog dana Tjedna.

Drugog dana, u srijedu, popodne bila je upriličena prva rasprava sudionika Tjedna s predavačima.

Dr. Josip *Manjgović* (Rijeka) postavio je pitanje, kako to da u novom kodeksu nema riječi o teologiji. Na to je pitanje potvrdno odgovorio dr. Tomislav *Bondulić* (Biograd na Moru). Pri kraju rasprave je dr. Bonaventura *Duda* tu diskusiju oko uloge teologije u Crkvi prema novom kodeksu nadopunio: CIC je težio za kratkoćom. Međutim III. knjiga ima posebno poglavlje o katoličkim školama odnosno sveučilištima i fakultetima, posebno o izobrazbi klerika. Povrh toga postoji u Crkvi i posebna konstitucija *Sapientia christiana*. Iz jednog i drugog dokumenta jasno je koju ulogu ima teologija u Crkvi danas. Govori se i o slobodi teološkog istraživanja.

Dr. Marijan *Valković* (Zagreb) postavio je pitanje, što znači u novom kodeksu „obsequium religiosum intellectus et voluntatis”, koji je sada protegnut i na biskupski zbor, kad naučava o stvarima vjere i ćudoređa (kan. 752–753). U kan. 1371 naim predviđene su pravedne kazne za onog koji se ne bi podvrgao biskupu. A što ako biskup zabluđi? Takvih je slučajeva bilo u povijesti Crkve pa ih očigledno može opet biti i danas. *Bondulić* je odgovorio da se traži taj „obsequium” onda kad Rimski biskup ili biskupi nastupaju u svojstvu autentičnih učitelja vjere i ćudoređa, dakle onda kad iznose neki crkveni nezabludiv nauk, inače se to ne traži. Ali očigledno je da je sukob na tom području moguć. *Valković* je na to rekao kako misli da ne bi netko povrijedio taj kanon odnosno taj „obsequium intellectus et voluntatis” ako bi po svojoj savjesti i dalje govorio biskupima: *ne slazem se!*

U nastavku se vodila rasprava oko biskupskih savjetnika i župnikove stalnosti. Luka *Vuco* (Kaštel Stari) postavio je pitanje o ulozi kaptola prema novom kodeksu. Dosad su članovi kaptola, koje je sam biskup imenovao, pomagali njemu kao njegovi savjetnici, a odsad po novom kodeksu biskup mora sam imenovati savjetnike iz Svećeničkog vijeća. Opet dolazi do izražaja biskupova autarkija. Drugo, govori se o stabilnosti župnika, a neki biskupi premještaju župnike po svojoj miljoj volji. Njemu je odgovorio mr. Stjepan *Večković* (Zagreb) da su kanonici bili

slobodniji prema biskupu negoli će to biti odsad njegovi savjetnici. A što se tiče stabilnosti župnika, biskup ne može i ne smije bez razloga i procesa premjestiti župnika s jedne župe na drugu. Kad nastane neki spor oko nekog župnika, biskup mora problem raspraviti s dvojicom članova Svećeničkog vijeća koje mu samo Vijeće predloži.

Netko je pitao da li biskup sebi imenuje savjetnike *između* članova Prezbiterialnog vijeća ili *izvan* njega. Na to je *Bondulić* odgovorio: Između onih koji su već članovi Vijeća. *Večković* je nadopunio: Neke članove Vijeća ionako imenuje sam biskup, pa može i savjetnike (ali on ih mora prethodno imenovati članovima Vijeća).

Postavljeno je i pitanje o tome da li još postoje upravitelji župe i da li je župnik koji je imenovan za pet župa, župnik *svake* od tih pet župa. *Večković* je odgovorio da je služba župnika stalna, a samo je upravljanje župom privremeno. Stoga sada više nema upravitelja župe u prijašnjem smislu riječi. Čim je netko stalno na župi, on je župnik. Upravitelj župe je samo privremeno. *Bondulić*: Ako je netko imenovan za pet župa, onda je on imenovan župnikom svake te župe.

Stanko *Škunca* (Pula) postavlja pitanje o organizaciji katehizacije u samostanima i u samostanskim crkvama i što učiniti u velikoj župi gdje je župnik sam i neće pomoć redovnika kad mu se oni ponude. *Bondulić* je na to odgovorio: Moguće je rekurirati na biskupa i biskup će sigurno stvar riješiti pozitivno.

Na kraju rasprave netko je rekao da je šteta što novi kodeks nije propisao *vrijeme* koliko dugo svećenik smije držati propovijed. Neki naime predugo propovijedaju i tako „masiraju” Božji narod.

DISKUSIJA 2

(četvrtak, prije podne)

Trećeg se dana diskusija odvijala poglavito oko pitanja vjenčanja, braka i proglašenja ženidbe nevaljanom.

Postavljeno je pitanje: da li svećenik može prisustvovati sklapanju ženidbe onih koji su (oboje ili samo jedan) članovi Partije? Dr. Matija *Berljak* (Zagreb) je odgovorio: Postoji odredba: bez dopuštenja mjesnog ordinarija neka nitko ne prisustvuje sklapanju ženidbe onih koji su očigledno i javno odbacili katoličku vjeru. A da li je taj koji je u Partiji javno i očigledno odbacio vjeru, to ima protumačiti ordinarij.

Potkraj diskusije slično je pitanje postavio Stjepan *Durić*: da li svećenik smije krstiti dijete čiji su roditelji u Partiji, a majka čak nekrštena? Dr. Jure *Brkan* (Marska) odgovorio je: Onaj koji krštava mora imati moralnu sigurnost da će djetetu biti osiguran vjerski odgoj.

Dr. Marijan *Valković* je priupitao da li su sada veće ili manje mogućnosti za poništenje ženidbe odnosno za proglašenje ženidbe nevaljanom. Kardinal Felici je na sinodi pokazao neke koji proširokogrudno proglašavaju vjenčanja nevaljanima. Austrijski su biskupi izjavili da se zapravo za većinu razvedenih brakova može reći da su i kanonski nevaljani. Nato je mons. Đuro *Pukec* (Zagreb) odgovorio: Poznata su tri klasična razloga zbog kojih se vjenčanja proglašuju nevaljanima: 1. manjak u

osobi, 2. manjak u privoli i 3. manjak u propisanoj formi ili obliku. Sada je dodan novi razlog „impotentia coeundi antecedens et perpetua, sive ex parte viri sive ex parte mulieris, sive absoluta sive relativa” (can. 1084). I osobe koje nisu sposobne za zajednički život, također su nesposobne i za brak. Što se tiče privole novi je kodeks tu stroži pa proglašava ništetnim vjenčanje iz podmukle prijevare. Ti su razlozi omogućili u posljednje vrijeme brojnije presude vjenčanja nevaljanima. Poslije Koncila ima svake godine sve više i više ženidbi koje se proglašavaju nevaljanima. Godine 1971. u Rimu je izrečeno oko 700 presuda nevaljanosti ženidbe. U Zagrebu broj također raste. Zato je papa u posljednje vrijeme upozorio da tu treba postupati malo strože.

(četvrtak, poslije podne)

Poslije popodnevni predavanja nastavila se diskusija u plenumu. Prevladavala su opet pitanja oko sklapanja ženidbi između katoličke i pravoslavne stranke te oko proglašenja ženidbi nevaljanima. Diskusiju je započeo jedan sudionik Tjedna s pitanjem: što poduzeti kada se dva svećenika posvade i ne poslušaju crkveni sud nego pođu na državni sud? Mr. Nikola Škalabrin (Đakovo) je odgovorio: Svećenici trebaju sukob izgladiti pred svojim ordinarijem i pred njim se pomiriti. Ako ne uspiju, oštećena stranka ima pravo tražiti nastavak postupka u Rimu. Za one koji bi išli na civilni odnosno građanski sud, procesualno pravo ne predviđa neke posebne kazne. Dr. Filip Josipović (Sarajevo) je nadodao: U postupcima nema izričite kazne za one koji bi svoju parnicu išli rješavati pred građanski sud.

Dr. Marko Čolić (Kragujevac) postavio je pitanje o sklapanju braka između katoličke i pravoslavne stranke, a pravoslavna je bila prethodno civilno vjenčana i potom rastavljena. Dr. Josip Delić (Split): Ovaj se brak smatra nevažećim. Zašto? Zato jer je sabor u Trulu godine 691. odredio da svaka ženidba između kršćana bude sklopljena pred svećenikom. Dvoje pravoslavaca civilno vjenčanih koji nisu htjeli sklopiti ženidbu pred svećenikom trebalo je ranije proslijediti na Apostolsku signaturu. Po izvanrednom obliku mogla je ženidba postati valjanom (npr. u slučaju smrti i slično). A ako i izvanrednim oblikom nije postala valjana, onda biskup proglašava takvu ženidbu nevaljanom. Ako je vjenčanje obavljeno u Pravoslavnoj crkvi i onda po pravoslavnom pravu rastavljeno (npr. zbog preljuba koji pravoslavni priznaju razlogom poništenja braka), Katolička Crkva treba ponovno pokrenuti sud odnosno brakorazvodnu parnicu i ako ima razloga može je proglasiti nevaljanom i stranke slobodnima za ponovno vjenčanje, a ako nema razloga za to, onda ne smije ženidbu proglasiti nevaljanom. Kompetencija je opravdana naravno zbog katoličke stranke. Škalabrin je nadodao: Pravoslavna je crkva u odnosu na formu sklapanja braka još stroža od Katoličke. Npr. u Rusiji – u Sibiru – gdje vjernici mjesecima ne mogu doći do svećenika, brak je svejedno nevaljan ako je samo civilno sklopljen a ne i pred svećenikom. Katolička je Crkva prihvatila iz ekumenskih razloga takvo pravoslavno tumačenje kad je riječ o pravoslavcima.

Netko je postavio pitanje: Što sve treba poduzeti da se pokrene postupak za proglašenje ženidbe nevaljanom? Na to je mons. Pukec odgovorio: Treba slučaj prenijeti na ženidbeni sud biskupije na čijem teritoriju stranka živi. Treba dati

nužne podatke, a ženidbeni će sud stranke pozvati ili ako ih ne može sazvati, onda će pozvati župnika. Sudac istražitelj ispitat će stranku, ispitati svjedoke i otvoriti postupak.

Netko je upitao: A što onda ako je mladić, katolik, sklopio vjenčanje s djevojkom evangeličke vjere? Nato *Josipović*: Takav je brak nevaljan, budući da katolička stranka treba sklopiti ženidbu pred katoličkim svećenikom. Na to još i *Delić*: Treba vidjeti nije li ta ženidba naknadno izvanrednom formom konvalidirana. U tom slučaju treba se svakako obratiti ordinariju. Nadbiskup Josip *Pavlišić*: Prema novim odredbama pape Pavla VI. ženidba kršćanskih zaručnika valjana je sklopljena, ali nedozvoljeno (valide sed illicite). *Delić*: Da, ali to je papa rekao za pravoslavne, a ne za evangelike. Za zapadne odijeljene kršćane nije to rečeno. Katolik koji sklopi ženidbu pred protestantskim službenikom sklapa nevaljani brak. *Berljak* je nadopunio: Ženidba sklopljena pred pravoslavnim svećenikom je valjana, a pred protestantskim nije valjana zato što evangelički službenici nisu posvećeni svećenici u našem smislu riječi. Oni nemaju svećenički red kao što ga imaju pravoslavni ili katolički svećenici. Drukčije je u Engleskoj: ako su ondje biskupi i svećenici rukopoloženi, onda je brak sklopljen pred njima također valjan.

Dr. Josip *Manjgotic* (Rijeka) pitao je, ima li u ovoj godini otkupljenja kakvih novosti za one naše kolege svećenike koji su napustili svećeničku službu. Na to pitanje odgovorio je *Josipović*: Glede postupka vraćanja klerika u laički stalež stoji ovako: svećenik, koji je napustio svećeničku službu i proveo jedno vrijeme izvan svećeničke službe te želi biti oslobođen svećeničkih obveza, mora otići bilo k ordinariju svoje biskupije bilo k ordinariju biskupije gdje sada živi da preda sve podatke i da ovaj onda prosljedi postupak za „reductio ad satum laicalem” u Rim. Ordinariji imaju u tom pogledu dokument prema kojemu im je savjetovano kako u toj stvari postupati. Ordinarij treba uz sve podatke dati i svoj *votum*: da li je to vraćanje u laički stalež za mjesnu Crkvu bolno ili nije.

Manjgotic: Drugo pitanje: svećenik je godinama živio u građanskom braku, ima djece, godinama je izvan svećeničke službe, sada se rastavio i opet želi prihvatiti svoju staru svećeničku službu. Što onda? *Josipović*: Ako je klerik napustio svećeničku službu i bio već u nekoj građanskoj službi i u građanskom braku, a nije bio *reductus ad statum laicalem*, on može ako se uvjeti promijene u pokorničkom duhu sa svojim ordinarijem stvar riješiti. Stvar je ordinarija kako će ga rehabilitirati. *Delić*: Na Kongregaciji za nauk vjere ima 5.000 slučajeva odnosno molbi onih svećenika koji su već *reducti ad statum laicalem* i mole da ih se ponovno primi u svećeničku službu. *Berljak*: Zato danas Sveta Stolica samo iz dva razloga podjeljuje oprost od celibata: 1. sumnja u valjanost Reda i 2. da je situacija već takva da se ne može više vratiti u svećenički stalež.

Netko je upitao, postoji li kakav obred za primanje pravoslavaca u Katoličku Crkvu. Dr. Vladimir *Zagorac* (Zagreb) je odgovorio: U Obredniku ima obred za primanje odraslih osoba u Katoličku Crkvu, onih osoba koje su krštene izvan Katoličke Crkve. Kod mise se izmoli Nicejsko-carigradsko vjerovanje i dodaje se formula da vjeruje sve što vjeruje i vjerovati uči sveta majka Crkva katolička. To je vjeroispovijest punog zajedništva s Katoličkom Crkvom. I nigdje nije rečeno da za to treba tražiti biskupovu dozvolu. *Josipović*: Negdje je praksa i ova, a ona je iz prak-

tičnih razloga vrlo dobra, da svećenik poslije obreda primanja napravi zapisnik i da stranka potpiše da je potpuno slobodno, bez ičije prisile, ušla u Katoličku Crkvu.

Janos Penzes (Subotica): Pravoslavna je djevojka htjela kod mene pouku za brak i onda sklopiti katoličku ženidbu. Ja sam tražio dozvolu od biskupa, a on mi je nije dao. *Brkan*: Biskup može nekog osloboditi od kanonskog oblika i dozvoliti mu da ženidbu sklopi u Pravoslavnoj crkvi, ali mora, dakako, razborito o tome razmisliti. *Pukec*: Novi kodeks predviđa da za takve slučajeve treba mjesna biskupska konferencija dati posebne propise. Mons. Josip Arnerić, biskup: U Šibeniku ima mnogo pravoslavnih žena koje su se poudavale za katoličke mladiće. Ja sam ih katehizirao. Kad sam svršio katehezu i vjenčao ih u Katoličkoj Crkvi, onda su one poslije toga postale veće pravoslavke nego su to prije bile, kad svoju vjeru uopće nisu poznavale.

DISKUSIJA 3

(*petak, prije podne*)

Milan Milovan (Istra): Ako vjernik sudjeluje na dvije ili tri mise isti dan, smije li se po novom kodeksu opet pričestiti pod drugom i trećom misom? Iz predavanja dr. Zagorca dobio sam dojam da se smije pričestiti samo još jedanput. Na to pitanje odgovorio je *Zagorac*: Novi kodeks o tome kaže da se vjernik, koji se već pričestio tog dana pa opet slavi euharistiju, može *opet* (iterum) pričestiti, ali dakako samo unutar te mise. Ovo „iterum”, drugi puta, bilo bi ograničeno na samo još *jedanput*. *Brkan* je nadopunio: Ovo „iterum” znači jednostavno „opet”, dakle i „više” puta. Nato je Stanko Štambuk zatražio da biskupi o tome dadu svoje mišljenje. Kardinal *Kuharić* je ovako odgovorio: Ne radi se o fabriciranju svetih pričesti. Imamo iskustvo da ima osoba koje idu od crkve do crkve i nagomilavaju mise i pričesti. U tome treba biti vrlo oprezan i razborit. Novi je kodeks zacijelo htio da sudjelovanje u euharistiji bude plodonosnije. Međutim iza svakog kodeksa postoji autentična komisija za tumačenje kodeksa. Nama je u SR Njemačkoj o. Smiljan Kožul OFM rekao da prema Komisiji za tumačenje kodeksa ovo „iterum” znači „opet”, tj. svaki puta kada vjernik toga dana iz opravdana razloga prisustvuje misi. Ja mislim da onome koji iskreno i pobožno prisustvuje ponovno isti dan svetoj misi i ide na pričest ne treba komplicirati stvar. A prema onomu koji bi želio pričesti samo nagomilavati, treba se naravno suzdržati.

Svećenik iz Giessena (SR Njemačka) postavio je nekoliko pitanja: 1. Da li svećenik smije sam slaviti euharistiju? 2. Smije li svećenik dnevno slaviti četiri, pet pa čak i šest misa? 3. Da li se smije rastavljene puštati na sakramente? Na to su odgovorili: *Zagorac*: Svećenik ne smije slaviti misu bez ministranta, tako stari kodeks. Novi kodeks: svećenik ne smije, po mogućnosti, slaviti bez opravdana razloga misu bez vjernika. Ordinarij može dozvoliti svećeniku da običnim danom ima dvije, a nedjeljom i blagdanima tri mise. *Brkan*: Pripustiti rastavljene sakramentu euharistije jest pitanje koje se tiče moralista. Ako su već u podmakloj dobi i obećaju da će živjeti kao brat i sestra, može ih se pripustiti sakramentu

euharistije. Na to je intervenirao kardinal *Kuharić*: Reći ću svoje mišljenje, i mislim da je to mišljenje Crkve, toliko puta istaknuto u mnogim dokumentima Crkve. Što je postavljeno u pitanje kada se stavlja zahtjev da se rastavljene i ponovno oženjene, koji žive u braku koji ni pred Crkvom ni pred Bogom nije ratificiran, pripusti sakramentima? To je zahtjev da se jednostavno ude praksom u rastavu braka: Ako Crkva inzistira, ne po svom juridizmu nego po izričitoj riječi Gospodina Isusa Krista „Što je Bog sastavio, neka čovjek ne rastavlja!”, to znači da inzistira na nauku da je brak potvrđen Božjom sankcijom. Kidanje te veze i ulazanje u drugu vezu uvijek je stanje preljuba. I može li netko trajno živjeti u stanju preljuba i trajno se ispovijedati? Nije li to odrješenje nevaljano? Nema potrebne dispozicije da se ostavi grijeha, svoje grešne situacije. To je onda igra! I što onda on dobiva nevaljanom ispovijedu i svetogrdnom pričešću? Možda je to onda samo neki vanjski formalizam. Ako stojimo na tome da je brak sakrament i nerazrješiv, onda ne možemo davati sakramente rastavljenima i ponovno vjenčanima. Ako ima mnogo rastavljenih, to još ne mijenja Božju riječ. Ima mnogo rastavljenih brakova koji su možda nevaljano sklopljeni, pa takvima treba pomoći da im se takav brak proglasi nevaljanim. A ako je brak valjano postojao, onda ni papa nema vlasti da ga rastavi. Zato je podjeljivanje sakramenata rastavljenima stvaranje svetogrdnih ispovijedi i pričešti.

Nadbiskup Josip *Pavličić*: Godine 1983. bio je jedan dobar članak u *Civiltà cattolica* koji je vrlo iscrpno obrazlagao taj predmet, jer je taj predmet prisutan i papi. Ima mnogo ljudi koji nisu krivi za rastavu braka i žive u tjeskobi i mucu svoje savjesti. Njihov je život neusporedivo teži nego naš život.

Ing. *Žarko Unterweger*, laik: Moja vjerska pouka bila je između 1931–1939. godine u srednjoj školi. Ideal mi je u pogledu braka uvijek bio katolički nauk o nerazrješivosti braka. Slušajući o tomu koliko ima rastava – u Rimu oko 700 – pitam se koji je to postotak. Ako to prelazi i pola posto, onda to više nisu rijetki slučajevi. Kako ćemo mladima rastumačiti nerazrješivost braka ako sudovi proglašavaju tolike brakove nevaljanima, nesklapljenima. Zar nismo u opasnosti da ta praksa potkopa nerazrješivost braka?

Na to je *Brkan* odgovorio: Od valjano sklopljene ženidbe nitko ne može dispensirati. Valjani brak nitko ne može rastaviti. U Crkvi nema poništenja braka ni rastave braka, nego samo proglašenje da brak uopće nije postojao.

Novo je pitanje postavio Stanko *Škunca* (Pula): Da li smijemo vjenčati one koji su već civilno vjenčani i živjeli u civilnom braku i imaju u njemu djece, a potom su se rastavili i napustili i brak i djecu?

Delić: Novi crkveni zakonik veli da se treba obratiti biskupu (kan. 1071) kad je riječ o obvezama koje proistječu iz ranije dozvoljenih ili nedozvoljenih veza. Ako je netko bio prije u civilnom braku i ima djece te se potom rastao pa sada želi crkveno vjenčanje, treba onda za takav slučaj pitati dozvolu u ordinarija. Drugo je pitanje što misliti o civilnoj ženidbi. Premda je bilo u nacrtu predlagano da se stavi u novi kodeks da civilno vjenčanje nije ni kod katolika isto što i konkubinac, to ipak nije prošlo. Ako civilna ženidba nije stavljena u novi kodeks, onda je ona za katolike – kako reče jedan profesor na Gregorijani – stvarni konkubinac i tako ga treba promatrati.

Stanko *Jerčić* (Selca na Braču): Što ako se netko vjenča u Crkvi samo iz tradicije, a netko se opet ne vjenča u Crkvi iz posve nevažnih razloga? A posljedice su tako različite. Jedna mi se žena tužila što je svog sina nagovarala da se u Crkvi vjenča, jer da ga nije nagovarala, on se ne bi u Crkvi vjenčao i sada kad se rastao ne bi imao nikakvih poteškoća sklopiti novo vjenčanje u Crkvi.

Na to kardinal *Kuharić*: To su živi pastoralni problemi i na te probleme moramo ozbiljno gledati, jer se radi o biti i ne biti. Ovo naše vrijeme sa svim poljuljanim načelima zahvaća i nas i prijeti uništenju obitelji. Kanoni su jasni, kako si Crkva zamišlja brak. No treba posvetiti posebnu pažnju kanonima koji obvezuju župnika da ozbiljno pripravlja kandidate na vjenčanje, da oni ozbiljno shvate katolički nauk o braku. Zato ne treba pod svaku cijenu nekoga vjenčati. Zato sam župniku koji me pitao da li bi vjenčao nekoga koji je šest puta civilno vjenčan i rastavljen, rekao – *ne*. Taj čovjek nema ni psiholoških kvaliteta da stvori trajni brak. Zato ako je riječ o labilnim osobama ili o osobama koje ne prihvaćaju katolički nauk o braku, njih ne treba vjenčati u Crkvi. Tu treba slično postupati kao što postupamo s pripuštanjem kandidata na sveto redenje.

Valković: S obzirom na onu podjelu „civilno vjenčanje i konkubinat” stvar je mnogo složenija nego što je ovdje ispalo. U pastoralu je već više godina prihvaćena razlika između civilnih vjenčanja i konkubinata. Civilno se vjenčanje ne može poistovjetiti s konkubinatom. Konkubinat je po sebi negativan. Civilna je ženidba po sebi takva da sadrži neke elementarne naravne pozitivne vrijednosti koje treba svakako imati u vidu. I pastoral treba na tome dalje graditi. Ako pri sastavljanju kanonskog prava nisu mogli možda tu distinkciju ugraditi u novi kodeks, pastoral ipak treba i dalje voditi računa o razlici između civilnog vjenčanja i konkubinata.

Mr. Josip *Baričević* (Zagreb): Kad je riječ i o pastoralnom gledanju, podsjetio bih na intervent gosp. Unterwegera, da su mladi poljuljani u pogledu nerazrješivosti braka kad vide da se proglašavaju brakovi nevaljanima. S druge strane odgojno mlade odbija i čudi ih kako se Crkva odnosi prema civilnim vjenčanjima. Kako možete naviještati – vele – Radosnu vijest ako ne možete vidjeti ljudske probleme, ako nemate razumijevanja za brakove koji nisu valjano sklopljeni? Treba ostati nepoljuljan nauk o nerazrješivosti braka, ali s druge strane moramo imati razumijevanja za ljudske probleme.

Dr. Marko *Čolić* (Kragujevac): Kako postupiti u odnosu na upis u maticu krštenih kad je neko dijete rođeno od jedne katoličke stranke kojoj je obećano da će djeca biti katolički odgojena, a onda je prisilno (po baki odnosno mami muža pravoslavca) odneseno u Pravoslavnu crkvu i ondje kršteno? Majka dolazi k meni i želi da dijete bude katoličko. Kako postupiti?

Delić: Dijete koje je na taj način kršteno u Pravoslavnoj crkvi, ubilježeno je u matice krštenih u Pravoslavnoj crkvi. A ako roditelji hoće da se dijete odgaja katolički, onda ga i vi ubilježite u svoje matice, ali ga nemojte ponovno krstiti. Odgoj djeteta uostalom je ionako stvar roditelja. *Berljak* je nadodao: Unijevši ime djeteta u svoju maticu krštenih, unijet ćete opasku da je dijete prisilno kršteno u Pravoslavnoj crkvi. Uostalom trebate i u tome pitati svog ordinarija a on će vam dati savjet što učiniti.

Fra Josip *Visković*: Poslije drugog svjetskog rata opća je praksa da se vjernici koji su u Crkvi vjenčani, čim se posvade, odmah obrate na civilni sud i traže rastavu. I lako je dobiju. A u Crkvi nitko ne poduzima mjere da se tim vjernicima pomogne. U našoj Crkvi nema ustanove na koju bi se mogli u tom slučaju obratiti vjernici koji dođu u tešku situaciju i koja bi im onda mogla pomoći. Na to *Brkan*: Ako se dvoje vjenčanih posvadi i ne mogu više živjeti zajedno, trebaju se obratiti svome župniku a preko njega i ordinariju za savjet i za daljnji postupak.

Augustin *Korpar* (Brezovica): Autentične komisije za pojedine izraze kodeksa još nema, valjda će je biti u budućnosti. Ali mene muče problemi sada. Krštenici – i ateisti – pristaju na crkveni brak pod svim uvjetima, ali za pouku nemaju vremena. Koliko ih treba poučavati da bi zadovoljili crkvenim propisima: da li možda 3 večeri (noćna služba)? I još jedno pitanje: što učiniti ako mi se popodne nagomila četiri, pet i čak šest misa? Jedna je redovita u župnoj crkvi, druga u samostanskoj kapelici, treća je sprovedna, četvrta je misa za vjenčanje, peta za krštenje etc. Na to ga je *Duda* upitao: Recite nam, kako Vi to rješavate? *Korpar*: praktično imam sve mise. Na to je opet intervenirao kardinal *Kuharić*: Ne smije svećenik biti fabrikant svetih misa. Ne smije se slavljenje euharistije pretvoriti u automatizaciju. Ne moraju časne sestre imati svetu misu svaki dan, niti pogreb mora biti svaki puta uz svetu misu, niti krštenje pod svetom misom etc. Nema razloga za fabriciranje svetih misa. *Korpar* na to: Ja bih „izgorio” već kad bih samo časnim sestrama otkazao svetu misu, a što tek da govorim o drugima.

Time je bila iscrpljena diskusija i ovogodišnji dekan Fakulteta dr. Bonaventura *Duda* zaključio je rad Tjedna. Poslije njegove zaključne riječi prisutni su slavili euharistiju pod predsjedanjem biskupa mons. Ćirila Kosa. Otpjevavši *Te Deum* svećenici su radosni pošli svojim kućama opet obogaćeni novim saznanjima, novim iskustvima, novim susretima. I „dovidenja” na godinu, kad ćemo se opet susresti i Tjedan posvetiti temi „Kultura u životu Crkve”.

Adalbert REBIĆ